

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَارْحَمِهِمْ

آموزش قرآن

پایه هشتم
دوره اول متوسط

اداره آموزش و پرورش استان لرستان

امیر احمد عظیمی سرگروه دروس معارف اسلامی متوسطه اول

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

درسنامه قرآن پایه هشتم

آشنایی اجمالی با سوره های قرآن پایه هشتم

ردیف	نام های سوره	تعداد آیات	محل نزول	گروه بندی	چند مورد از محورهای سوره
۱	مؤمنون	۱۱۸	مکه	متفرقات	شرحی از صفات مؤمنان، سرگذشت هایی از حضرت نوح و موسی(ع)، قیامت
۲	نور	۶۴	مدینه	متفرقات	بیان حدود الهی، طرح مسأله حجاب، نکات و عفت عمومی، بیان ادب، نظم و انضباط اجتماعی و حکومتی
۳	فرقان	۷۷	مکه	متفرقات	نزول تدریجی قرآن و فلسفه آن، سرگذشت هایی از پیامبران، نشانه های بندگان ویژه خدا
۴	شعراء/طسم/جامعه	۲۲۷	مکه	مقطعات(طسم)	سرگذشت هایی از ده پیامبر، نزول قرآن کریم توسط جبرئیل، سخنی در مورد شاعران خوب و بد
۵	نمل/طس/سلیمان	۹۳	مکه	مقطعات(طس)	فراز هایی از سرگذشت حضرت موسی، سلیمان، خداشناسی
۶	قصص/موسی و فرعون	۸۸	مکه	مقطعات(طسم)	سرگذشت موسی، قارون، بشارت به رسول خدا در مورد بازگشت به مکه
۷	عنکبوت	۶۹	مکه	مقطعات(الم)	داستانهایی از پیامبران، ذکر نماز، مثل عنکبوت در تشبیه عقاید کفار به تار عنکبوت
۸	روم	۶۰	مکه	مقطعات(الم)	خبر غیبی قرآن در پیروزی رومیان بر فارسیان، نمونه هایی از آیات الهی در

آفرینش روز و شب، همسران و ...					
بیان مواعظ لقمان به فرزندش، ذکر نشانه هایی از قدرت خداوند	مقطعات (الم)	مکه	۳۴	لقمان	۹
شرح جنگ های احزاب و بنی قریظه، حکم حجاب و فلسفه آن	مخاطبات	مدینه	۷۳	احزاب	۱۰
سرگذشت داود و سلیمان، داستان قوم سبأ و سرنوشت آن	حامدات	مکه	۵۴	سبأ	۱۱
خلقت زمین و آسمان و فرشتگان، توحید و معاد	حامدات	مکه	۴۵	فاطر	۱۲
سرگذشت پیامبران شهر انطاکیه، توحید و معاد	مقطعات (یس)	مکه	۸۳	یس / قلب قرآن	۱۳
سرگذشت هایی از پیامبران، جلوه هایی از مسائل معاد	اقسام	مکه	۱۸۲	صافات	۱۴
بحث و احتجاج با مشرکان، داستانهایی از داود، سلیمان و ایوب	مقطعات (ص)	مکه	۸۸	ص	۱۵
بحث و احتجاج با مشرکان قریش، قیامت	متفرقات	مکه	۷۵	زمر	۱۶
شرح مجرای مؤمن آل فرعون، سرگذشت هایی از پیامبران، توحید	مقطعات (حم)	مکه	۸۵	غافر / مؤمن / سوره الطول / حم اولی	۱۷

فضیلت تلاوت سوره های قرآن پایه هشتم

* **مؤمنون:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره مؤمنون را قرائت نماید فرشتگان الهی او را به راحتی و آسایش در روز قیامت و دستیابی به آنچه مایه چشم روشنی آنها هنگام نزول فرشته مرگ باشد، بشارت می دهند» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۱۷۵).

* **نور:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره نور را قرائت کند خداوند به تعداد مردان و زنان مؤمن در گذشته و در آینده به او ده حسنه عنایت می کند» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۲۱۶).

* **فرقان:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر که سوره فرقان را قرائت نماید، در روز قیامت در حالی مبعوث می شود که به آمدن در قیامت ایمان داشته و هیچ شکی ندارد که آنان که در قبرند، مبعوث می شوند و بدون حسابرسی وارد بهشت می شود» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۲۷۸).

* **شعراء:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره شعراء را قرائت کند، خداوند به تعداد تمام کسانی که حضرت نوح همچنین پیامبران الهی هود، شعیب، صالح و ابراهیم را که تصدیق یا تکذیب کرده اند و نیز به تعداد تکذیب کنندگان عیسی (ع) و تصدیق کنندگان حضرت محمد (ص) ده حسنه به او عطا خواهد کرد» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۳۱۸).

* **نمل:** امام صادق (ع) می فرماید: «اگر کسی سوره های طواسین (نمل، قصص، شعراء) را در شب جمعه قرائت کند از جمله اولیای الهی است که در جوار الهی خواهد بود و در دنیا هیچ ناراحتی به او نخواهد رسید و خداوند در آخرت چندان از نعمت های بهشتی به او عطا می کند که راضی شود» (ثواب الاعمال، ص ۱۰۹).

* **قصص:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «اگر کسی سوره قصص را قرائت کند ده برابر تعداد کسانی که حضرت موسی (ع) را تصدیق یا تکذیب کرده اند به او حسنه داده می شود و تمامی فرشتگان آسمان و زمین در روز قیامت به سود او شهادت می دهند که او راستگو و درستکار بوده است» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۴۱۲).

* **عنکبوت:** رسول خدا می فرماید: «هر کس سوره عنکبوت را بخواند به تعداد همه مؤمنان و همه منافقان ده حسنه به او عطا می شود» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۵).

* **روم:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره روم را بخواند ده برابر تمامی فرشتگانی که خداوند را در زمین و آسمان تسبیح گفته اند حسنه به او داده می شود و هر آنچه که در روز یا شبی از دست داده دوباره به دست می آورد» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۴۲).

* لقمان: پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر که این سوره را قرائت کند در روز قیامت لقمان رفیق و همراه او خواهد بود و ده برابر تعداد کسانی که امر به معروف و نهی از منکر کرده اند به او حسنه داده می شود» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۷۴).

* احزاب: رسول اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره احزاب را قرائت کند و به خانواده اش آموزش دهد از عذاب قبر در امان خواهد بود» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۱۱۵).

* سبأ: رسول اکرم (ص) می فرماید: «هر کس که سوره سبأ را قرائت کند همه پیامبران الهی روز قیامت با او رفیق و همراه بوده و با او مصافحه می کنند» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۷۶).

* فاطر: رسول اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره فاطر را قرائت کند در روز قیامت سه در از درهای بهشتی او را صدا می زند که از هر کدام از این سه در که خواست وارد شود» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۲۳۰).

* یس: رسول خدا می فرماید: «هر کس سوره «یس» را قرائت نماید مانند آن است که ده بار قرآن را ختم نماید» (الدر المنثور، ج ۵، ص ۲۵۶).

* صافات: پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره صافات را بخواند خداوند به تعداد همه جنیان و شیطان ها به او ده حسنه عنایت می کند و شیطان ها را از او دور می کند و از شرک مبری شده و دو فرشته حافظ او، در روز قیامت به سود او شهادت می دهند که به پیامبران الهی ایمان دارد» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۲۹۳).

* ص: پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره صاد را قرائت نماید خداوند برابر با وزن کوه هایی که به تسخیر داود در آورد حسنه به او عطا می کند و او را از اینکه بر گناهان کوچک و بزرگ اصرار بورزد، مصون می دارد» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۳۴۰).

* زمر: رسول اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره زمر را قرائت کند در روز قیامت امیدش قطع نشده و خداوند ثواب خائفان از خدا که از او بیم دارند را به قاری این سوره عطا می کند» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۳۸۱).

* غافر: پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره غافر را قرائت کند روح همه پیامبران و صدیقان و مؤمنان بر او درود فرستاده و نزد خداوند برایش طلب آمرزش می کنند» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۴۲۲).

درس اول، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کرده و سعی کنید معنای

کلمات را به خاطر بسپارید. **زکات، فروتن، انجام دهنده، بیهوده**

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	أَفْلَحَ	رستگار شد(شدند)	۴	مُعْرِضٌ	روی گردان
۲	خَاشِعٌ	فروتن، متواضع	۵	زَكَاءٌ	زکات
۳	لَعْوٌ	بیهوده، سخن و کار بیهوده	۶	فَاعِلٌ	انجام دهنده

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ: قطعاً رستگار شدند مؤمنان

۲. فِي صَلَاتِهِمْ: در نمازشان

۳. عَنِ اللَّغْوِ: از کار بیهوده

۴. لِلزَّكَاةِ: برای زکات

نکته: گاهی کلمه ای که در یک عبارت قرآنی به صورت جمع آمده، بهتر است در فارسی مفرد معنا معنا شود؛

مانند: فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ: در نمازشان خاشع (فروتن) هستند.

تمرین: عبارت های زیر را معنا کنید.

۱. عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ: از کار بیهوده روی گردان هستند.

۲. وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ: و کسانی که نیکوکار هستند.

انس با قرآن: ترجمه آیات ۱ تا ۵ سوره مؤمنون را کامل کنید.

۱. قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ: قطعاً رستگار شدند مؤمنان.

۲. الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ: کسانی که در نمازشان فروتن هستند.

۳. وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ: و کسانی که از کار بیهوده روی گردان هستند

۴. وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ: و کسانی که زکات می دهند.

۵. وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ: و کسانی که پاکدامن هستند.

نکته: ۱ تا ۵: کلمه «هم» برای تأکید بکار رفته و آن را معنا نمی کنیم.

درس اول، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دانا، انجام می دهند، دانست

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
دانا	عَلِيمٌ	۵	تسبیح می کند	يُسَبِّحُ	۱
انجام می دهند	يَفْعَلُونَ	۶	هرکس، کسی که، چه کسی	مَنْ	۲
بازگشت (بازگشتن)	مَصِيرٌ	۷	پرنده، پرندگان	طَيْرٌ	۳
			دانا، (در اینجا) می داند	عَلِمَ	۴

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. يُسَبِّحُ لَهُ: تسبیح می کند برای او
۲. مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ: هرکس که در آسمانها و زمین است
۳. وَاللَّهُ عَلِيمٌ: و خدا دانا است
۴. بِمَا يَفْعَلُونَ: به آنچه انجام می دهند
۵. أَرْبَعَةٌ مِنَ الطَّيْرِ: چهار پرنده
۶. وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ: و به سوی خداست بازگشت

انس با قرآن: ترجمه دو آیه شریفه از سوره نور را کامل کنید.

۱. أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ:
آیا ندیدی که خدا را تسبیح می کند هرکس که در آسمانها و زمین است.
۲. وَالطَّيْرِ صَافَاتٍ: و نیز پرندگان در حالی که در آسمان پرواز می کنند.
۳. كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ: همه ی این موجودات راه نیایش و تسبیح خود را می دانند.
۴. وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ: و خداوند دانا است به آنچه انجام می دهند.
۵. وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ:
و برای خدا فرمانروایی آسمانها و زمین است و بازگشت به سوی خدا است.

نکات:

۱. کلمه «مَنْ» به معنای «هرکس» بکار می رود.

۲. کلمه «الطَّيْر» به معنای «پرنندگان» است؛ ولی چون با عدد همراه شده است به صورت مفرد «پرنده» معنا می‌کنیم.

۳. کلمه «أَنَّ» چون وسط جمله و پس از فعل آمده به معنای «که» است نه «قطعاً».

درس دوم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

قرآن، جهانیان، فرزند، همتا، فروفرستاد

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
هشداردهنده	نَذِير	۵	نازل کرد، فرو فرستاد	نَزَلَ	۱
فرزند	وَلَد	۶	وسیله تشخیص حق از باطل، یکی از نام های قرآن	فُرْقَان	۲
شریک، همتا	شَرِيك	۷	می باشد	يَكُونُ	۳
اندازه گیری کرد	قَدَّرَ	۸	جهانیان، مردم	عَالَمِينَ	۴

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۲. عَلَيَّ عَبْدِهِ: بر بنده اش

۱. نَزَلَ الْفُرْقَانَ: نازل کرد قرآن را

۴. شَرِيكُ فِي الْمَلِكِ: شریکی در فرمانروایی

۳. لِلْعَالَمِينَ: برای جهانیان

۶. فَقَدَّرَهُ: پس اندازه گیری کرد آن را

۵. كُلُّ شَيْءٍ: هر چیزی

فعالیت سوم: همان طور که می دانید «ل» یعنی «برای»؛ هرگاه این حرف قبل از فعل بیاید به صورت «تا» معنا

می شود و تغییر جزئی در معنای فعل ایجاد می شود؛ مانند:

لِ + يَكُونُ (می باشد) ← لِيَكُونَ: (تا باشد)

اینک ترجمه ی این ترکیب ها را کامل کنید.

لِيَعْلَمَ: تا بداند

لِ + يَعْلَمُ: می داند

لِيَعْلَمُوا: تا بدانند

لِ + يَعْلَمُونَ: می دانند

لِتَعْقِلُوا: تا اندیشه کنید

لِ + تَعْقِلُونَ: اندیشه می کنید

لِتُؤْمِنُوا: تا ایمان بیاورید

لِ + تُؤْمِنُونَ: (ایمان می آورید)

انس با قرآن: ترجمه دو آیه ی از سوره ی فرقان را کامل کنید.

۱. تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ: **پرخیر است کسی که نازل کرد قرآن را بر بنده اش.**

۲. لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا: **تا باشد برای جهانیان هشدار دهنده.**

۳. الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ: **کسی که برای اوست فرمانروایی آسمانها و زمین.**

۴. وَ لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ: **و ندارد فرزندی و نیست برای او شریکی در**

فرمانروایی.

۵. وَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا: **و آفرید هر چیزی را، پس اندازه گیری کرد آن را به طور**

دقیق و کامل.

نکات:

۱. کلمه «عَبْدِهِ» را بهتر است به صورت «بنده اش» معنا کنیم.

۱. حرف «لِ» زمانی که قبل از اسم و ضمیر قرار بگیرد به معنای «برای» است؛ ولی وقتی که قبل از فعل قرار

گیرد به معنای «تا» است.

درس دوم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

بشارت، آب، پوشش، قرار داد، خواب

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
بادها، جمع ریح	رياح	۶	قرار داد	جَعَلَ	۱
بشارت دهنده، بشارت	بُشْر، بُشْرِي	۷	لباس، پوشش	لِبَاسٍ	۲
آب	ماء	۸	خواب	نَوْمٍ	۳
پاک، پاک کننده	طَهْوَر	۹	آرامش و استراحت	سُبَاتٍ	۴
			فرستاد	أَرْسَلَ	۵

فعالیت دوم: معنای ترکیب های زیر را بنویسید.

۱. وَ هُوَ الَّذِي: **و او کسی است که**

۲. جَعَلَ لَكُمْ: **قرار داد برای شما**

۳. اللَّيْلَ لِبَاسًا: شب را پوششی
۴. وَالنَّوْمَ سُبَاتًا: و خواب را (مایه ی) آرامش و استراحت
۵. وَجَعَلَ النَّهَارَ: و قرار داد روز را
۶. أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا: فرستاد بادهای را بشارت دهنده
۷. وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ: و فرو فرستادیم از آسمان
۸. مَاءً طَهُورًا: آبی پاک

انس با قرآن: ترجمه این دو آیه شریفه از سوره ی فرقان را کامل کنید.

۱. وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لِبَاسًا: و او کسی است که قرار داد برای شما شب را پوششی.
۲. وَالنَّوْمَ سُبَاتًا: و خواب را (برای) آرامش و استراحت
۳. وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا: و قرار داد روز را برای تلاش و زندگی.
۴. وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا^۲ بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ: و او کسی است که فرستاد بادهای را بشارت دهنده، پیش از رحمت خود(باران).
۵. وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا: و فرو فرستادیم از آسمان آبی پاک.

نکات:

۱. کلمه «لباس» در اصل دو معنا دارد؛ یکی «لباس» و دیگری «پوشش» که در اینجا به معنای «پوشش» است.
۲. کلمه «ریاح» به معنای «بادهای»، برای بادهایی که رحمت می آورند، بکار می رود؛ ولی کلمه «ریح» به معنای «باد»، برای بادهای عذاب آور بکار می رود.

درس سوم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نبود، آیا، رویانندیم

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
نوع، گونه	زَوْج	۴	آیا	أ	۱
نه، نیست	ما	۵	چقدر، چه بسیار	كَمْ	۲
نبود، نیست	ما كَانَ	۶	رویاندیم	أَبْتَنَّا	۳

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. كَمْ أَبْتَنَّا: چه بسیار رویاندیم

۲. مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ: از هر نوع ارزشمندی

۳. إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً: قطعاً در آن نشانه ای است

۴. الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ: شکست ناپذیر مهربان

نکته:

۱. هرگاه دو اسم همراه هم بکار روند و تنوین داشته باشند، در ترجمه یکی از آنها را، می توانیم بدون «ی» معنا کنیم، مانند: ترکیب «زوج کریم»: «نوع ارزشمندی» یا «نوعی ارزشمند».

۲. حرف «ل» که همراه «آیه» بکار رفته، لام تأکید است و آن را معنا نمی کنیم.

دو نکته:

۱. گاهی فعل مفرد با توجه به سایر اجزای جمله به صورت جمع معنا می شود؛ مانند:

حجر / ۳۰

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ: پس سجده کردند فرشتگان

۲. معمولاً در جمله هایی که با «ان» شروع می شود حرف تأکید «ل» نیز می آید؛ اما لازم نیست در فارسی این حرف را نیز معنا کنیم. مانند:

حج / ۶۵ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرْؤُوفٌ رَحِيمٌ: قطعاً خدا نسبت به مردم بسیار دلسوز و مهربان است.

تمرین: این عبارات را معنا کنید.

۱. وَمَا كَانَ أَكْثَرَهُمْ: و نیستند (نبودند) بیشتر آن ها.

۲. إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً: قطعاً در آن نشانه ای است.

انسی با قرآن: ترجمه این آیات از سوره ی شعراء را کامل کنید.

۱. أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ: و آیا نگاه و دقت نکردند به زمین.

۲. كَمْ أَبْتَنَّا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ: چه بسیار رویاندیم در آن از هر نوع (گیاه) ارزشمند و مفید.

۳. **إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً: قطعاً در آن نشانه ای است.**

۴. **وَمَا كَانَ أَكْثَرَهُمْ مُؤْمِنِينَ: و نیستند (نبودند) بیشتر آنها مؤمن.**

۵. **وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ: و قطعاً پروردگارت شکست ناپذیر (عزتمند) و مهربان است.**

نکات:

۱. فعل «**لَمْ يَرَوْا**» مضارع جحد است که در ترجمه به صورت ماضی منفی «**دقت نکردند**» معنا می شود.

۲. کلمه «**لَهُوَ**»، حرف «**لَ**» آن برای تأکید آمده و معنا نمی شود و کلمه «**هُوَ**» ضمیر فصل می باشد که بهتر است آن را معنا نکنیم.

درس سوم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

پیروی کنید، پیامبر، پیامبران، مورد اعتماد، تقوا داشته باشید، تکذیب کرد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	كَذَّبَ، كَذَّبَتْ	تکذیب کرد، انکار کرد	۵	أَمِين	راستگو و درستکار، مورد اعتماد
۲	مُرْسَلِينَ	پیامبران	۶	اتَّقُوا	تقوا پیشه کنید، تقوا داشته باشید
۳	تَتَّقُونَ	تقوا پیشه می کنید، تقوا دارید	۷	أَطِيعُوا	اطاعت کنید، پیروی کنید
۴	رَسُول	پیامبر، فرستاده	۸	إِنْ	اگر، نه، نیست

فعالیت دوم:

الف. به محل ترجمه ی کلمه ی بعد از «**اتَّقُوا**» در عباراتی مانند «**اتَّقُوا اللَّهَ: تقوای خدا را پیشه کنید**» توجه کنید. اینک این دو عبارت را ترجمه کنید.

۱. **اتَّقُوا رَبَّكُمْ: تقوای پروردگارتان را پیشه کنید**

۲. **وَاتَّقَوْهُ: و تقوای او را پیشه کنید**

ب. گاهی به جای ضمیر «ی» کسره می آید؛ مانند: «**أَطِيعُونَ = أطیعونی = اطیعوا + ن + ی: اطاعت کنید مرا**».

اینک این دو عبارت زیر را ترجمه کنید.

۴. وَاَتَّقُونَ: و تقوای مرا پیشه کنید

۳. فَاعْبُدُونِ: پس عبادت کنید مرا

فعالیت سوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. اِذْ قَالَ لَهُمْ اٰخُوهُمْ هُوْدُ: هنگامی که گفت به آن ها برادرشان هود.

۳. اِنِّیْ لَكُمْ: قطعاً من برای شما

۲. اَلَا تَتَّقُوْنَ: آیا تقوا پیشه نمی کنید؟

۴. رَسُوْلٌ اٰمِیْنٌ: پیامبری راستگو و درستکار هستیم.

۶. وَاَطِیْعُوْنَ: و اطاعت کنید مرا

۵. فَاتَّقُوا اللّٰهَ: پس تقوای خدا را پیشه کنید.

انس با قرآن: این آیات از سوره ی شعراء را کامل کنید.

۱. كَذَّبَتْ عَادُ الْمُرْسَلِيْنَ: تکذیب کردند(قوم) عاد پیامبران را.

۲. اِذْ قَالَ لَهُمْ اٰخُوهُمْ هُوْدُ اَلَا تَتَّقُوْنَ: هنگامی که گفت به آن ها برادرشان هود که: آیا تقوا پیشه

نمی کنید؟

۳. اِنِّیْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اٰمِیْنٌ: قطعاً من برای شما پیامبری راستگو و درستکار هستیم.

۴. فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاطِیْعُوْنَ: پس تقوای خدا را پیشه کنید و اطاعت کنید مرا.

۵. وَ مَا اَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ: و درخواست ندارم از شما بر آن (رسالت خود) هیچ مزدی را.

۶. اِنْ اَجْرِيْ اِلَّا عَلٰی رَبِّ الْعَالَمِيْنَ: نیست پاداش من مگر بر پروردگار جهانیان.

نکات: ۱. گاهی به جای ضمیر «ی»، در آخر کلمه ای «کسره» قرار می گیرد، مانند: (اطیعون)، که در ترجمه به

معنای «من را» بکار می رود.

۲. کلمه «اِنْ» وقتی در جمله همراه با «اِلَّا» بکار رود به معنای «نه، نیست» می باشد.

درس چهارم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نعمت، شکر می کنم، عمل می کنم

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	اَنْ	که، اینکه	۴	اَلَّتِي	که، چیزی که، کسی که
۲	اَشْكُرُ	شکر می کنم	۵	اَنْعَمْتَ	بخشیدی، نعمت دادی

۳	نِعْمَةٌ	نعمت، هر چیز خوبی که خدا به انسان بخشیده است	۶	أَعْمَلُ	عمل می کنم
---	----------	--	---	----------	------------

فعالیت دوم: به الگوی زیر و تغییر جزئی که در معنای فعل پیش می آید، توجه کنید.

آن + اَعْبُدُ: که + عبادت می کنم

لِ + يَعْلَمُونَ: تا + می دانند

تمرین: اینک معنای این ترکیب ها را کامل کنید.

آن + اَتْلُو: که + تلاوت کنم

لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ: برای قومی که شکر می کنند

آن اَتْلُو: که تلاوت کنم

لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ: تا آن ها شکر کنند

فعالیت سوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. قَالَ رَبُّ: گفت پروردگارا

۲. اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتِكَ: که شکر کنم نعمت تو را

۳. اَنْعَمْتَ عَلَيَّ: نعمت دادی بر من

۳. وَ عَلَيَّ وَالِدِيَّ: و بر پدر و مادرم

۵. اَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا: که انجام دهم کار نیک

۶. بِرَحْمَتِكَ: به رحمت تو

انسی با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره نمل را کامل کنید.

۱. ... وَ قَالَ رَبُّ اَوْزَعْنِي اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتِكَ:

و (حضرت سلیمان) گفت: پروردگارا به من الهام کن که شکر کنم نعمت تو را.

۲. اَلَّتِي اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَ عَلَيَّ وَالِدِيَّ: که نعمت دادی بر من و بر پدر و مادرم.

۳ وَ اَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ: و اینکه انجام دهم کار نیکی که آن کار موجب رضایت تو است.

۴. وَ ادْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ: و وارد کن مرا به کمک **رحمت خودت** در (گروه) **بندگان شایسته ات**.

درس چهارم، درس دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

با، شریک قرار می دهند، دریا

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
با، همراه با	مَعَ	۴	خشکی، صحرا	بَرٌّ	۱
برتر است	تَعَالَى	۵	دریا	بَحْرٌ	۲
شریک قرار می دهند	يُشْرِكُونَ	۶	می فرستد	يُرْسِلُ	۳

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. **يَهْدِيكُمْ: هدايت می کند شما را**
۲. **فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ: در تاریکی های خشکی و دریا**
۳. **وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ: و کسی که می فرستد بادهای را**
۴. **أَعْلَهُ مَعَ اللَّهِ: آیا معبودی همراه با خداست؟**
۵. **تَعَالَى اللَّهُ: برتر است خداوند**
۶. **عَمَّا يُشْرِكُونَ: از آنچه شریک قرار می دهند**

انس با قرآن: ترجمه این آیه شریفه از سوره ی نمل را کامل کنید.

۱. **أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ: یا کسی که هدايت می کند در تاریکی های خشکی و دریا**

۲. **وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ: و کسی که می فرستد بادهای را بشارت دهنده، پیش از رحمت خود(باران)**

۳. اَعْلَهُ مَعَ اللَّهِ: آیا معبودی همراه با خداست؟

۴. تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ: برتر است خدا از آنچه شریک قرار می دهند.

درس پنجم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

امامان، وارثان، پیشوایان، قرار می دهیم، خبر

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تَتْلُو	تلاوت می کنیم، می	۴	نَجْعَلُ	قرار می دهیم
۲	نَبَأًا	خوانیم	۵	أُمَّةً	پیشوایان، جمع امام
۳	تُرِيدُ	خبر، جمع: اَنْبَاء می خواهیم	۶	وَارِثِينَ	جانشینان، وارثان

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. نَتْلُوا عَلَيْكَ: می خوانیم بر تو

۲. مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ: از خبر موسی و فرعون

۳. لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ: برای قومی که ایمان می آورند(ایمان دارند)

۴. عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

۵. نَجْعَلُهُمْ أُمَّةً: قرار می دهیم آنها را پیشوایان

۶. نَجْعَلُهُمُ الْوَارِثِينَ: قرار می دهیم آنها را وارثان

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره قصص را کامل کنید.

۱. نَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ: می خوانیم بر تو از خبر موسی و فرعون به درستی.

۲. لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ: برای گروهی که ایمان می آورند(ایمان دارند).

۳. وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ: و می خواهیم که منت گذاریم بر مستضعفان

در زمین.

۴. وَ نَجْعَلُهُمْ اٰثِمَةً وَ نَجْعَلُهُمُ الْوَارِثِيْنَ: و قرار می دهیم آن ها را پیشوایان و قرار می دهیم آنها را وارثان (یعنی آنها را در زمین به حکومت برسانیم).

درس پنجم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دوست دارد، نیکی کرد، خرابکاران، تباهی

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
فساد، تباهی	فَسَادٌ	۴	نیکی کن	اَحْسِنِ	۱
دوست دارد	يُحِبُّ	۵	همان طور که	كَمَا	۲
مفسدان، خرابکاران	مُفْسِدِيْنَ	۶	نیکی کرد، نیکو ساخت	اَحْسَنَ	۳

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. و اَحْسِنِ: و نیکی کن
۲. كَمَا اَحْسَنَ اللهُ اِلَيْكَ: همان طور که نیکی کرد خدا به تو
۳. اِنَّ اللهَ: قطعاً خداوند
۴. لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ: دوست ندارد خرابکاران را
۵. وَاللهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ: و خداوند دوست ندارد تباهی را

انس با قرآن: ترجمه این آیات از سوره ی قصص را کامل کنید.

۱. وَابْنِعِ فِيمَا ءَاتَاكَ اللهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ: و طلب کن در آنچه داده است به تو خداوند، خانه ی آخرت را.

۲. وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا: و فراموش نکن بهره ی خود را از دنیا.
۳. وَ اَحْسِنِ كَمَا اَحْسَنَ اللهُ اِلَيْكَ: و نیکی کن همان طور که نیکی کرد خداوند به تو.
۴. وَ لَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْاَرْضِ: و هرگز طلب نکن تباهی را در زمین.
۵. اِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ: قطعاً خدا دوست ندارد خرابکاران را.

درس ششم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

ایمان آوردیم، بی نیاز، جهاد و تلاش می کند

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
جهاد و تلاش می کند	يُجَاهِدُ	۴	گمان کرد	حَسِبَ	۱
خود، جان، جمع: اَنْفُسِ	نَفْسٍ	۵	ایمان آوردیم	ءَامَنَّا	۲
بی نیاز	غَنِيًّا	۶	جهاد و تلاش کرد	جَاهَدَ	۳

فعالیت دوم: این ترکیب ها را مانند نمونه کامل کنید.

نَفْسٍ + ه : نَفْسَهُ: خودش
 نَفْسٍ + هَا : نَفْسَهُنَّ: خودش
 نَفْسٍ + ك : نَفْسَكَ: خودت
 نَفْسٍ + ي : نَفْسِي: خودم
 اَنْفُسٍ + هُمْ : اَنْفُسَهُمْ: خودشان
 اَنْفُسٍ + كُمْ : اَنْفُسَكُمْ: خودتان
 اَنْفُسٍ + نَا : اَنْفُسَنَا: خودمان

فعالیت سوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. أَحَسِبَ النَّاسُ: آیا گمان کردند مردم
۲. اَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا: که (اینکه) بگویند ایمان آوردیم
۳. مَنْ جَاهَدَ: هر کس تلاش کند(تلاش کرد)
۴. يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ: تلاش می کند برای خودش
۵. اِنْ اَللّٰهُ لَغَنِيٌّ: قطعاً خدا بی نیاز است
۶. عَنِ الْعَالَمِينَ: از جهانیان

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره عنکبوت را کامل کنید.

۱. اَحَسِبَ النَّاسُ اَنْ يُّتْرَكُوْا اَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا:
۲. وَ هُمْ لَا يُفْتَنُوْنَ: و آنها آزمایش نمی شوند؟
۳. وَ مَنْ جَاهَدَ فَاِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ: و هر کس تلاش کند پس فقط تلاش می کند برای خودش.

۴. إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ: قطعاً خداوند بی نیاز است از جهانیان.

درس ششم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دوستان، مثل، گرفت

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
مانند	كَ	۵	مثل، داستان	مَثَلٌ	۱
گرفت	اتَّخَذَ، اتَّخَذَتْ	۶	گرفتند	اتَّخَذُوا	۲
اگر، ای کاش	لَوْ	۷	به جای، غیر از	مِنْ دُونِ	۳
می دانستند	كَانُوا يَعْلَمُونَ	۸	سرپرستان، دوستان، جمع ولی	أَوْلِيَاءَ	۴

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. مَثَلُ الَّذِينَ: **مثل کسانی که**

۲. اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ: **گرفتند غیر از خدا سرپرستانی**

۳. كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ: **مانند مثل عنکبوت**

۴. اتَّخَذَتْ بَيْتًا: **گرفت خانه ای را**

۵. لَبِيتُ الْعَنْكَبُوتِ: **قطعاً خانه ی عنکبوت**

۶. لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ: **اگر می دانستند**

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی عنکبوت را کامل کنید.

۱. مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ: **مثل کسانی که گرفتند غیر از خدا سرپرستانی.**

۲. كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا: **مانند مثل عنکبوت است که گرفت خانه ای را.**

۳. وَإِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبِيتُ الْعَنْكَبُوتِ: **و قطعاً سست ترین خانه ها، خانه ی عنکبوت است.**

۴. لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ: **اگر می دانستند.**

درس هفتم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

زندگی، ظاهری، افراد غافل

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
زندگی	حَيَاةٌ	۳	تخلف نمی کند، خلاف نمی کند	لَا يُخْلِفُ	۱
افراد غافل، افراد بی توجه	غَافِلُونَ	۴	ظاهری	ظَاهِرًا	۲

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. وَعَدَ اللَّهُ: وعده ی خدا
۲. لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ: تخلف نمی کند خداوند از وعده اش
۳. وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ: اما بیشتر مردم
۴. لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند
۵. وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ: و آنها از آخرت
۶. هُمْ غَافِلُونَ: آنها غافل هستند
۷. وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ: و نیست خداوند غافل
۸. عَمَّا تَعْمَلُونَ: از آنچه انجام می دهید

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی روم را کامل کنید.

۱. وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ: وعده ی خدا، تخلف نمی کند خدا از وعده اش.
۲. وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ: اما بیشتر مردم نمی دانند.
۳. يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا: می دانند ظاهری از زندگی دنیا را.
۴. وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ: و آنها از آخرت غافل هستند.
۵. ... فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ: .. پس صبر کن که وعده ی خدا حق است.

درس هفتم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

اقامه می کنند، رستگاران، حکمت آموز، یقین دارند

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تِلْكَ	این، آن	۴	يُؤْتُونَ	می پردازند
۲	حَكِيمٍ	حکمت آموز	۵	يُوقِنُونَ	یقین دارند
۳	يُقِيمُونَ	اقامه می کنند، برپا می کنند	۶	مُفْلِحُونَ	رستگاران

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. آیاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ: آیات کتاب حکمت آموز

۲. هُدًى وَ رَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ: هدایت و رحمتی برای نیکوکاران

۳. يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ: برپا می دارند نماز را

۴. وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ: و می پردازند زکات را

۶. أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ: آنها همان رستگاران هستند

انسی با قرآن: آیات ۱ تا ۵ سوره ی لقمان را معنا کنید.

۱. اَلَمْ تَرَ تِلْكَ آيَاتِ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ: الف لام میم * آن آیات کتاب حکمت آموز است.

۲. هُدًى وَ رَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ: هدایت و رحمتی برای نیکوکاران

۳. الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ: کسانی که برپا می دارند نماز را و می پردازند زکات را.

۴. وَ هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ: و آنها به آخرت یقین دارند.

۵. أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ: آنها بر هدایتی از پروردگارشان هستند و

آنها همان رستگاران هستند.

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آگاه، پیامبر، تبعیت کن، پیروی نکن

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	نَبِيٍّ	پیامبر	۵	اتَّبِعْ	تبعیت کن، پیروی کن
۲	النَّبِيِّ	پیامبر اکرم (ص)	۶	خَيْرٍ	آگاه، با خبر
۳	اتَّقِ	تقوا پیشه کن	۷	وَكَيْلٍ	مدافع و پشتیبان
۴	لَا تُطِيعِ	اطاعت نکن، پیروی نکن			

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ: ای پیامبر اکرم (ص)

۲. اتَّقِ اللَّهَ: تقوای خدا را پیشه کن

۳. وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ: و اطاعت نکن کافران و منافقان را

۴. عَلِيمًا حَكِيمًا: دانای حکیم

۵. وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ: و پیروی کن از آنچه وحی می شود به تو

۶. وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ: و توکل کن بر خدا

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی احزاب را کامل کنید.

۱. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ: ای پیامبر اکرم (ص) تقوای خدا را پیشه کن.

۲. وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ: و اطاعت نکن از کافران و منافقان.

۳. إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا: قطعاً خداوند دانای حکیم است.

۴. وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ: و پیروی کن از آنچه وحی می شود به تو از پروردگارت.

۵. إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا: قطعاً خدا به آنچه انجام می دهید، آگاه است.

۶. وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ: و توکل کن بر خداوند.

۷. وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكَيْلًا: و کافی است خدا برای مدافع بودن.

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دعوت کننده، گواه، بشارت دهنده، چراغ

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	أَرْسَلْنَا	فرستادیم	۴	دَاعِيَ	دعوت کننده
۲	شَاهِدٌ	شاهد، گواه	۵	سِرَاجٌ	چراغ
۳	مُبَشِّرٌ	بشارت دهنده، مزده دهنده	۶	مُنِيرٌ	روشنی بخش
			۷	بَشِيرٌ	بشارت بده

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ: قطعاً ما فرستادیم تو را

۲. شَاهِدًا وَّ مَبَشِّرًا وَّ نَذِيرًا: گواه و بشارت دهنده و هشدار دهنده

۳. وَّ دَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ يٰذَنِبِهٖ: و دعوت کننده به سوی خدا به فرمانش

۴. وَّ سِرَاجًا مُنِيرًا: و چراغی روشنی بخش

۵. بَشِيرٌ الْمُؤْمِنِيْنَ: بشارت بده مؤمنان را

۶. فَضْلًا كَبِيْرًا: رحمتی بزرگ

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی احزاب را کامل کنید.

۱. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَّ مَبَشِّرًا وَّ نَذِيرًا:

ای پیامبر قطعاً ما فرستادیم تو را گواه و بشارت دهنده و هشدار دهنده.

۲. وَّ دَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ يٰذَنِبِهٖ وَّ سِرَاجًا مُنِيرًا:

و دعوت کننده به سوی خدا به فرمانش و چراغی روشنی بخش.

۳. وَّ بَشِيرٌ الْمُؤْمِنِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ فَضْلًا كَبِيْرًا:

و بشارت بده مؤمنان را به اینکه برای آنها از سوی خدا رحمتی بزرگ است.

۳. وَّ لَا تَطْعَمِ الْكٰفِرِيْنَ وَّ الْمُنٰفِقِيْنَ وَّ دَعِ اٰذٰهُم:

و پیروی نکن از کافران و منافقان و بگذر از آزار و اذیت آن ها.

۴. وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ: و توکل کن بر خداوند.

۵. وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا: و کافی است برای مدافع (بودن).

درس نهم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

خارج می شود، می داند، نازل می شود

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	يَعْلَمُ	می داند	۴	يَنْزِلُ	نازل می شود
۲	يَلْجُ	فرو می رود	۵	يَعْرُجُ	بالا می رود
۳	يَخْرُجُ	خارج می شود	۶	يُوجِجُ	داخل می کند

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ: می داند آنچه فرو می رود در زمین

۲. وَ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا: و آنچه خارج می شود از آن

۳. وَ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ: و آنچه نازل می شود از آسمان

۴. وَ مَا يَعْرُجُ فِيهَا: و آنچه بالا می رود در آن

۵. يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ: داخل می کند شب را در روز

۶. وَ يُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ: و داخل می کند روز را در شب

۷. وَ هُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ: و او مهربان و بسیار آمرزنده است

انس با قرآن: ترجمه ی این آیات شریفه از سوره ی سبأ را کامل کنید.

۱. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ:

سپاس و ستایش برای خدایی است که برای اوست آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است.

۲. وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ: و برای اوست ستایش در آخرت.

۳. وَ هُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ: و او حکیم و آگاه است.

۴. يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ: می داند آنچه فرو می رود در زمین.

۵. وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا: و آنچه خارج می شود از آن.
۶. وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ: و آنچه نازل می شود از آسمان.
۷. وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا: و آنچه بالا می رود در آن.
۸. وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ: و او مهربان و بسیار آمرزنده است.

درس نهم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آفریننده، روزی می دهد، یاد کنید، تردید

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	فَاطِرٍ	پدید آورنده	۴	يَرْزُقُ	روزی می دهد
۲	أَذْكُرُوا	یاد کنید	۵	اتَّخَذُوا	بگیرید
۳	خَالِقِ	خالق، آفریننده	۶	شَكَّ	شک، تردید

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. اَفِي اللّٰهِ شَكٌّ: آیا در (وجود) خدا تردید است؟
۲. فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ: پدید آورنده ی آسمان ها و زمین
۳. يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا: ای مردم یاد کنید
۴. نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ: نعمت خداوند بر شما
۵. هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللّٰهِ: آیا هیچ خالق غیر از خدا هست؟
۶. يَرْزُقْكُمْ: روزی می دهد به شما (شما را)
۷. فَاتَّخَذُوهُ: پس بگیرد او را

انس با قرآن: ترجمه ی ای آیات شریفه از سوره ی فاطر را کامل کنید.

۱. الْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ:
سپاس و ستایش برای خدایی است که پدید آورنده ی آسمان ها و زمین است.
۲. يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ: ای مردم یاد کنید نعمت خداوند بر شما.

۳. هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ: آیا هیچ خالق غیر از خدا هست؟
۴. يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ: روزی می دهد به شما از آسمان و زمین.
۵. لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ: نیست معبودی جز او، پس چگونه با این حال منحرف می شوید؟
۶. إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا: قطعاً شیطان برای شما دشمن است پس بگیرید او را دشمن.

درس دهم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

عبادت می کنم، راه یافتگان، شهر، تبعیت کنید، پدید آورد، مرد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	مَدِينَةٌ	شهر	۵	مُهْتَدُونَ	هدایت شدگان، راه یافتگان
۲	رَجُلٌ	مرد	۶	أَعْبُدُ	عبادت می کنم
۳	اتَّبِعُوا	تبعیت کنید، پیروی کنید	۷	فَطَّرَ	پدید آورد
۴	يَسْأَلُ	درخواست می کند	۸	تُرْجَعُونَ	بازگردانده می شوید

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. قَالَ يَا قَوْمِ: گفت ای قوم من
۲. اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ: پیروی کنید پیامبران را
۳. لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا: درخواست نمی کند از شما پاداشی
۴. وَ هُمْ مُهْتَدُونَ: و آنها هدایت شده هستند
۵. وَ جَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ: و آمدند اهل شهر
۶. قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ: بگو خدا را عبادت می کنم
۷. فَطَّرَ اللَّهُ: فطرت الهی
۸. الَّتِي فَطَّرَ النَّاسَ عَلَيْهَا: که پدید آورد مردم را بر آن
۹. ثُمَّ إِلَيَّ رُجْعًا: سپس به سوی پروردگارتان بازگردانده می شوید

انسی با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی یسی را کامل کنید.

۱. وَ جَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى: و آمد از دورترین نقطه شهر مردی شتابان.

۲. قَالَ يَا قَوْمِ اَتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ: گفت: ای قوم من پیروی کنید پیامبران را.
۳. اَتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا: پیروی کنید از کسی که درخواست نمی کند از شما مزدی.
۴. وَ هُمْ مُهْتَدُونَ: و آنها هدایت شده هستند.
۵. وَ مَالِي لَا اَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي: و چرا من عبادت نکنم کسی را که پدید آورد مرا؟
۶. وَ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ: و به سوی بازگردانده می شوید.

درس دهم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

بشارت دادیم، درود، جزا می دهیم، برکت دادیم

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	سَلَام	سلام، درود	۴	نَجْرِي	جزا می دهیم، پاداش می دهیم
۲	بَشْرًا	بشارت دادیم	۵	هُمَا، هِمَا	آن دو
۳	بَارِكْنَا	برکت دادیم			

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. سَلَامٌ عَلَىٰ اِبْرَاهِيمَ: سلام بر ابراهیم
۲. نَجْرِي الْمُحْسِنِينَ: پاداش می دهیم نیکوکاران را
۳. عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ: بندگان مؤمن ما
۴. وَ بَشْرَاهُ بِاسْحَاقَ: و بشارت دادیم او را به اسحاق
۵. نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ: پیامبری از شایستگان
۶. مِنْ دُرِّيَّتِهِمَا: از فرزندانشان

انس با قرآن: ترجمه ی این آیات شریفه از سوره ی صافات را کامل کنید.

۱. سَلَامٌ عَلَىٰ اِبْرَاهِيمَ: سلام بر ابراهیم.
۲. كَذٰلِكَ نَجْرِي الْمُحْسِنِينَ: این چنین پاداش می دهیم نیکوکاران را.
۳. اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ: قطعاً او از بندگان مؤمن ما است.
۴. وَ بَشْرَاهُ بِاسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ: و بشارت دادیم او را به اسحاق، پیامبری از شایستگان.
۵. وَ بَارَكْنَا عَلَيْهِ وَ عَلَىٰ اسْحَاقَ: و برکت دادیم بر او و بر اسحاق.

۶. وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا ^۲ مُحْسِنٌ وَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ ^۱ مُبِينٌ: و از فرزندانشان (برخی) نیکوکار و (برخی) آشکارا به خودشان ستمگر بودند.

نکته: ۱. در ترکیب اولاً ضمیر «نا» در آخر معنا می شود و ثانیاً کلمه «مؤمنین» را مفرد معنا می کنیم: یعنی به جای «بندگان ما مؤمنان» می گوئیم: «بندگان مؤمن ما».

۲. کلمه «ذُرِّيَّتِهِمَا» به دو معنای «نسل آنها یا فرزندانشان» بکار می رود که در اینجا به معنای «فرزندانشان» می باشد.

درس یازدهم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

تبعیت نکن، راه، هوی و هوس، جانشین

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	خَلِيفَةٌ	خلیفه، جانشین	۴	هُوِي	هوی و هوس
۲	أَحْكَمُ	حکم کن، قضاوت کن	۵	يُضِلُّ	گمراه می کند
۳	لَاتَتَّبِعِ	تبعیت نکن، پیروی نکن	۶	سَبِيلٌ	راه، جمع: سُبُل

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. یا داوود: ای داوود

۲. اِنَّا جَعَلْنَاكَ: قطعاً ما قرار دادیم تو را

۳. خَلِيفَةٌ فِي الْاَرْضِ: جانشینی در زمین

۴. فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ: پس داوری کن میان مردم به درستی

۵. وَ لَا تَتَّبِعِ الْهُوِي: و پیروی نکن از هوی و هوس

۶. فَيُضِلِّكَ: پس گمراه می کند تو را

۷. عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ: از راه خدا

انس با قرآن: ترجمه ی آیه ی سوره ی ص را کامل کنید.

۱. یا داوود اِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةٌ فِي الْاَرْضِ: ای داوود قطعاً ما قرار دادیم تو را جانشینی در زمین.

۲. فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ: پس داوری کن میان مردم به درستی.

۳. وَ لَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ: و پیروی نکن از هوی و هوس.

۴. فَيُضَلِّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ: پس گمراه می کند تو را از راه خدا.

۵. إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ: قطعاً کسانی که گمراه شدند از راه خدا.

۶. لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ: برای آنها عذابی سخت است.

۷. بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ: زیرا فراموش کردند روز حساب (قیامت) را.

درس یازدهم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

سخن ، عبادت می کنند ، هدایت کرد ، اجتناب کردند از ، تبعیت می کنند

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	اجْتَنَبُوا	اجتناب کردند از، دوری کردند از	۵	قَوْل	سخن، گفتار
۲	يَعْبُدُونَ	عبادت می کنند	۶	يَتَّبِعُونَ	تبعیت می کنند،
۳	أَنَابُوا	بازگشتند	۷		پیروی می کنند
۴	يَسْتَمِعُونَ	گوش می دهند به	۸	هَدَى	هدایت کرد
				أُولُوا الْأَلْبَابِ	خردمندان

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. اجْتَنَبُوا الطَّاعُوتَ: دوری کردند از طاغوت

۲. أَن يَعْبُدُوهَا: که عبادت کنند آن را

۳. وَ أَنَابُوا إِلَى اللَّهِ: و بازگشتند به سوی خدا

۴. لَهُمُ الْبُشْرَى: برای آنها بشارت است

۵. فَبَشِّرْ عِبَادِ: پس بشارت بده بندگان مرا

۶. يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ: می شنوند سخن را

۷. فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ: پس پیروی می کنند بهترین آنها را

۸. هَدَاهُمُ اللَّهُ: هدایت کرد آنها را خدا

انس با قرآن: ترجمه آیه ی ۱۷ و ۱۸ سوره ی زمر را کامل کنید.

۱. وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاعُوتَ أَن يَعْبُدُوهَا:

و کسانی که دوری کردند از طاغوت، که عبادت کنند آن را.

۲. وَ أَنَابُوا إِلَى اللَّهِ: و بازگشتند به سوی خدا.

۳. لَهُمُ الْبُشْرَى: برای آنها بشارت است. ۴. فَبَشِّرْ عِبَادٍ: پس بشارت ده بندگان مرا.

۵. الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ: کسانی که می شنوند سخن را، پس پیروی می کنند

بهترین آن را.

۶. أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ: آنان کسانی هستند که هدایتشان کرد خدا.

۷. وَ أُولَئِكَ هُمُ أُولُوا الْأَبَابِ: و آنان همان خردمندان هستند.

درس دوازدهم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آموزنده، قبول کننده، قبول می کند، بازگشت، فروفرستادن، کیفر

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تَنْزِيلٌ	نازل کردن، فرو فرستادن	۵	عِقَابٌ	کیفر، مجازات
۲	غَافِرٌ	آموزنده	۶	ذُو، ذَا، ذِي	صاحب، دارای
۳	قَابِلٌ	پذیرنده، قبول کننده	۷	طَوَّلَ	نعمت فراوان
۴	تَوْبٌ، تَوْبَةٌ	توبه، بازگشت	۸	يَقْبَلُ	قبول می کند، می پذیرد

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. تَنْزِيلُ الْكِتَابِ: نازل کردن کتاب

۲. مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ: از سوی خداوند شکست ناپذیر دانا

۳. غَافِرِ الذَّنْبِ: آموزنده گناه ۴. قَابِلِ التَّوْبِ: پذیرنده ی توبه

۵. شَدِيدِ الْعِقَابِ: سخت کیفر کننده ۶. ذِي الطَّوْلِ: صاحب نعمت فراوان

۷. إِلَيْهِ الْمَصِيرُ: به سوی اوست بازگشت ۸. يَقْبَلُ التَّوْبَةَ: می پذیرد(قبول می کند) توبه را

انس با قرآن: ترجمه ی آیه ی ۱ تا ۳ سوره ی غافر را کامل کنید.

۱. حم * حامیم

۲. تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ: فرو فرستادن کتاب از سوی خداوند شکست ناپذیر داناست.

۳. غَافِرِ الذَّنْبِ وَ قَابِلِ التَّوْبِ: آمرزنده ی گناه و پذیرنده ی توبه است.
۴. شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ: سخت کیفر (کننده) و صاحب نعمت فراوان است.
۵. لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ: نیست معبودی جز او.
۶. إِلَيْهِ الْمَصِيرُ: به سوی اوست بازگشت.

درس دوازدهم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

شکل داد، غذاهای پاک، صورت ها، بنا

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	أَدْعُوا	بخوانید	۵	صَوْرَ	شکل داد
۲	أَسْتَجِبْ	(تا) پاسخ دهم	۶	صَوْرَ	صورت ها، جمع صورَة
۳	قَرَار	جایگاه امن	۷	طَيِّبَات	غذاهای پاک
۴	بِنَاء	بنا، سرپناه	۸	تَبَارَكَ	برقرار و پر خیر است

فعالیت دوم: این ترکیب را معنا کنید.

۱. ادْعُونِي: بخوانید مرا
۲. أَسْتَجِبْ لَكُمْ: تا پاسخ دهم به شما
۳. صَوَّرَكُم: شکل داد شما را
۴. فَأَحْسَنَ صَوْرَكُمْ: پس نیکو ساخت صورت های شما را
۵. وَ رَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ: و روزی داد به شما از غذاهای پاک
۶. فَتَبَارَكَ اللَّهُ: پس برقرار و پر خیر است خداوند

انس با قرآن: ترجمه ی آیات سوره ی غافر را کامل کنید.

۱. وَ قَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ...: و گفت پروردگارتان بخوانید مرا تا پاسخ دهم به شما.

۲. اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَ السَّمَاءَ بِنَاءً: خدا کسی است که قرار داد برای شما زمین را جایگاه امن و آسمان را سرپناه.

۳. وَ صَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَ رَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ: و شکل داد شما را پس نیکو ساخت صورت هایتان را و روزی داد به شما از غذاهای پاک.

۴. ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ: این خدا است پروردگار شما.

۵. فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ: پس برقرار و پر خیر است خداوند، پروردگار جهانیان.